

ΤΟΥ ΔΡ ΓΙΩΡΓΟΥ
ΘΕΟΧΑΡΙΔΗ

Οι διαλέξεις της ΕΚΚ εμβαθύνουν στον επενδυτικό κίνδυνο

Στις μικρότερες ηλικίες, επικεντρωθήκαμε στον προϋπολογισμό, την αποταμίευση, την δημιουργία ενός ταμείου έκτακτης ανάγκης, τον τρόπο λειτουργίας των χρεωστικών καρτών ή των τραπεζικών λογαριασμών, τον τρόπο αποφυγής απάτης και την αναδιοργάνωση του κινδύνου. Στα λύκεια, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στα ψηφιακά χρηματοοικονομικά μέσα και την κυβερνοασφάλεια, λαμβάνοντας υπόψη το

γεγονός ότι πολλοί μαθητές είναι ήδη εκτεθειμένοι σε διαδικτυακές πλατφόρμες, διαφημίσεις κρυπτο-νομισμάτων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και σε άτομα επιρροής γνωστά ως influencers. Σε πανεπιστημιακό επίπεδο, οι διαλέξεις της ΕΚΚ εμβαθύνουν στον επενδυτικό κίνδυνο, τις κεφαλαιαγορές, τον ρόλο της χρηματοοικονομικής εποπτείας και την ηθική στα χρηματοοικονομικά.

Τα επενδυτικά προϊόντα υψηλού ρίσκου δεν είναι πάντοτε πλήρως κατανοητά από τους επενδυτές, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε σοβαρές οικονομικές απώλειες

Δεν υπάρχει περιθώριο καθυστέρησης στη χρηματοοικονομική εκπαίδευση

Σε μια εποχή αυξημένης οικονομικής αβεβαιότητας, ταχέων τεχνολογικών εξελίξεων και συνεχώς μεταβαλλόμενων επενδυτικών ευκαιριών, η χρηματοοικονομική εκπαίδευση αναδεικνύεται σε σημαντική δεξιότητα για όλους τους πολίτες. Η ικανότητα κατανόησης και αξιολόγησης επενδυτικών επιλογών δεν προστατεύει μόνο τους επενδυτές από παγίδες και απάτες, αλλά ενισχύει και την συμμετοχή τους στις κεφαλαιαγορές με τρόπο που στηρίζει τη σταθερότητα και την ανάπτυξη της οικονομίας.

Η τρέχουσα κατάσταση στην ΕΕ και το Ηνωμένο Βασίλειο

Οι πολίτες στην ΕΕ και το Ηνωμένο Βασίλειο επενδύουν πολύ λιγότερο σε μετοχές και αμοιβαία κεφάλαια σε σχέση με άλλες χώρες των G7, ειδικά τις ΗΠΑ, κάτι που μπορεί να βλάψει τα οικονομικά συμφέροντα των πολιτών και να συγκρατήσει την οικονομική ανάπτυξη. Για τον σκοπό αυτό, η Ευρωπαϊκή Ένωση, στο πλαίσιο της στρατηγικής της για τις επενδύσεις ιδιωτών και την αύξηση της συμμετοχής των πολιτών στις κεφαλαιαγορές, προωθεί νομοθετικά μέτρα που αποσκοπούν στην ενίσχυση της διαφάνειας και της συγκρισιμότητας του κόστους, καθώς και στον περιορισμό φαινομένων παραπλανητικής διαφήμισης. Ωστόσο, η διευκόλυνση της πρόσβασης στις επενδύσεις και τις χρηματαγορές απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή, καθώς δεν σημαίνει ότι όλοι οι πολίτες είναι έτοιμοι ή πρέπει να επενδύουν. Με άλλα λόγια, παρά το γεγονός ότι αυτά τα μέτρα είναι ευπρόσδεκτα, ενέχουν σημαντικό ρίσκο, γι' αυτό, απαιτείται σχολαστική αξιολόγηση των πιθανών επιπτώσεων των προτεινόμενων μεταρρυθμίσεων. Η Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών, γνωστή ως ESMA, συνέλεξε στοιχεία για τις επιλογές των ιδιωτών επενδυτών, προκειμένου να αποκτήσει μια καλύτερη εικόνα για τους παράγοντες που αποτρέπουν τη μεγαλύτερη συμμετοχή στις αγορές. Η συλλογή στοιχείων αποσκοπεί στην κατανόηση της ελκυστικότητας των κερδοσκοπικών προϊόντων για τους νέους επενδυτές και της επίδρασης των Μέσων

Κοινωνικής Δικτύωσης στις αποφάσεις τους, καθώς και τον εντοπισμό κατά πόσο οι υφιστάμενοι κανόνες διευκολύνουν ή εμποδίζουν τη συμμετοχή τους.

Κίνδυνοι, απάτες και παραπλανητικές πρακτικές

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η μεγαλύτερη προσαρμοστικότητα στις επενδύσεις δεν συνεπάγεται αυτομάτως ότι όλοι οι πολίτες πρέπει να επενδύουν. Στην πραγματικότητα, τα τελευταία χρόνια, η αυξανόμενη λιανική επενδυτική δραστηριότητα, ιδίως από νέους και άπειρους επενδυτές, έχει δημιουργήσει νέες προκλήσεις για τις εποπτικές Αρχές. Η έντονη επιρροή των διαφημίσεων στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης και οι εκστρατείες μάρκετινγκ που επικαλούνται το συναίσθημα των πολιτών, δημιουργούν συνεχώς νέες παγίδες και αυξημένους κινδύνους, προερχόμενους από όλο και πιο εξελιγμένες και πειστικές μορφές απάτης. Επιπλέον, ορισμένα από τα χρηματοοικονομικά προϊόντα που διαφημίζουν ενέχουν υψηλό επίπεδο κινδύνου και συχνά δεν είναι πλήρως κατανοητά από όλους τους ιδιώτες επενδυτές.

Η χαμηλή χρηματοοικονομική αυτοπεποίθηση ανάμεσα στις νεότερες γενιές δυσχεραίνει την κατάσταση. Πολλοί υπερεκτιμούν τις γνώσεις τους – ιδιαίτερα στην περίπτωση των κρυπτο-νομισμάτων – και υποτιμούν τους κινδύνους. Συχνά, δεν αναγνωρίζουν τη σημασία της αποταμίευσης, ενώ τείνουν να εμπιστεύονται όλο και περισσότερο πηγές πληροφοριών για τις επενδύσεις τους στο διαδικτυακό και τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, σε σχέση με τις προηγούμενες γενιές.

Τα ψηφιακά αυτά μέσα εκμεταλλεύονται και εγκληματίες, οι οποίοι στοχοποιούν πλέον και τις ίδιες τις εποπτικές Αρχές, προσποιούμενοι λειτουργούς τους για να εξαπατήσουν καταναλωτές και να αποσπάσουν ευαίσθητες προσωπικές πληροφορίες. Η ΕΚΚ έχει εντοπίσει τέτοια μορφή απάτες, δημοσιοποιώντας μερικά από τα ψεύτικα ηλεκτρονικά μηνύματα ως προειδοποίηση προς το κοινό. Παρόμοιες ενέργειες έγιναν και από άλλες εποπτικές Αρχές που εντόπισαν αντίστοιχα περιστατικά, όπως, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς του Ηνωμένου Βασιλείου (FCA) και η Γερμανική Εποπτική Αρχή (BaFin). Για το λόγο αυτό, αρκετοί από τους Οδηγούς Επενδυτών και άλλο υλικό που δημιουργούμε και διχετεύουμε μέσω της Πύλης Χρηματοοικονομικής Επιμόρφωσης που η ΕΚΚ διατηρεί στον διαδικτυακό της τόπο, στοχεύουν στην εκπαίδευση του κοινού στο πώς να αναγνωρίζει και να αποφεύγει απάτες και παγίδες στο ψηφιακό χρηματοοικονομικό περιβάλλον. Αυτές οι προκλήσεις, δεν έχουν σύνορα και απαιτούν συντονισμένη δράση. Σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, αναγνωρίζεται πλέον η ανάγκη για εκτεταμένη χρηματοοικονομική εκπαίδευση, ξεκινώντας από νεαρή ηλικία, λαμβάνοντας υπόψη τους κινδύνους της ψηφιακής εποχής. Τον περασμένο Απρίλιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπογράμμισε την ανάγκη ενίσχυσης των προσπαθειών για αύξηση του μέσου χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού στην ευρωπαϊκή επικράτεια, μέσα από μια πιο συντονισμένη προσπάθεια σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Η αναγνώριση της

σημασίας της παροχής χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης, παράλληλα με τις κανονιστικές αλλαγές είναι ενθαρρυντική, καθώς αναδεικνύεται ο ζωτικός ρόλος που μπορούν και πρέπει να διαδραματίσουν οι εποπτικές Αρχές.

Η δράση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου

Απέναντι σε αυτές τις προκλήσεις, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς υλοποιεί εδώ και πάνω από μία δεκαετία δράσεις για ευαισθητοποίηση και προώθηση του χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού. Στο πλαίσιο της εθνικής στρατηγικής της Κύπρου, συνεργάζεται με την Κεντρική Τράπεζα, το Υπουργείο Οικονομικών, το Υπουργείο Παιδείας και εξειδικευμένους ακαδημαϊκούς από το Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου για την προώθηση του χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού. Η χρηματοοικονομική εκπαίδευση εισάγεται σταδιακά στα εκπαιδευτικά προγράμματα των γυμνασίων, έχοντας αναγνωριστεί ως βασική δεξιότητα που πρέπει να αναπτύσσεται σε νεαρή ηλικία.

Παράλληλα, όπως και άλλοι φορείς και οργανισμοί, η ΕΚΚ πραγματοποιεί και δικές της δράσεις. Τα τελευταία χρόνια, υλοποιούμε ένα πλοίοιο πρόγραμμα πρωτοβουλιών στο πλαίσιο δύο ετήσιων διεθνών εκστρατειών ευαισθητοποίησης. Μεταξύ άλλων, περιλαμβάνουν διαλέξεις σε δημοτικά, γυμνάσια και λύκεια, τις οποίες παρακολούθησαν μέχρι σήμερα περισσότεροι από 1.700 μαθητές, καθώς και σε πανεπιστήμια.

*Προέδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου

ΑΠΟΨΗ

Εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού

Η ικανότητα της ΕΚΚ, ως εποπτικής Αρχής, να γνωρίζει τις αντιλήψεις που επικρατούν και να κατανοεί τα πραγματικά κενά γνώσης που εκθέτουν το κοινό σε κίνδυνο, αποτελεί βασικό στοιχείο για τον σχεδιασμό στοχευμένων παρεμβάσεων. Αυτή η κατανόηση καθοδηγεί, τόσο την έκδοση προειδοποιήσεων προς τους επενδυτές, όσο και τις εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού, καθώς και την εσωτερική χάραξη πολιτικής. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της προσέγγισης αποτελούν οι κατευθυντήριες γραμμές που εκδώσαμε προς τις εποπτευόμενες οντότητες, οι οποίες επισημαίνουν ότι η παραπλανητική παροχή συμβουλών μέσω των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης ενδέχεται να συνιστά σοβαρό αδίκημα. Για να συμμορφώνονται με τα ισχύοντα εποπτικά πρότυπα, οι επενδυτικές συστάσεις πρέπει να είναι ουδέτερες, σαφείς και να αποφεύγουν παραπλανητική ή μεροληπτική γλώσσα. Λαμβάνοντας υπόψη τον διεθνή και σε μεγάλο βαθμό διαδικτυακό χαρακτήρα των δραστηριοτήτων των εποπτευόμενων εταιρειών παροχής επενδυτικών υπηρεσιών, αξιολογούμε ένα εξειδικευμένο τεχνολογικό σύστημα που επιτρέπει την παρακολούθηση, μεταξύ άλλων, διαδικτυακών διαφημίσεων, κοινωνικών δικτύων και ειδησεογραφικών ιστοτόπων, με στόχο την έγκαιρη ανίχνευση παραπλανητικών προωθήσεων. Συμπερασματικά, οι πρωτοβουλίες που υλοποιούνται στην Ευρώπη για την ενίσχυση της συμμετοχής στις χρηματοοικονομικές αγορές, είναι χρήσιμες και αξιέπαινες, διότι σχεδιάζονται με γνώμονα την ψηφιοποίηση, τους νέους κινδύνους από τις οικονομικές απάτες, τις μη ρυθμιζόμενες επενδύσεις και τις ψευδείς επικοινωνίες. Ωστόσο, χωρίς επαρκή χρηματοοικονομική παιδεία, οι επενδυτές θα συνεχίσουν, είτε να αποφεύγουν τις αγορές, είτε να λαμβάνουν ακατάλληλες αποφάσεις και να εκτίθενται σε απάτες ή να αναλαμβάνουν υπερβολικό ρίσκο, υπονομεύοντας έτσι κάθε άλλο μέτρο προστασίας και ανάπτυξης. Αντίθετα, η παράλληλη προώθηση του χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού μπορεί να ενδυναμώσει τους επενδυτές ώστε να συμμετέχουν με ασφάλεια και υπευθυνότητα, μεγιστοποιώντας την αποτελεσματικότητα των εποπτικών και άλλων πολιτικών και συμβάλλοντας στη δημιουργία σταθερών και υγιών αγορών.